

קניא מ"י פ"ג מה"ל
שמיס הל"י עוש"ע
חור"מ פי"ק ע"ג ד"בס"ס
קנ"ג:
קוד ב מ"י פ"א מה"ל
ז"פיה ומתנה הל"ג
סמ"ע ע"ג ע"ג ע"ג ח"מ
פי' ע"ג ע"ג ד' כה"נ"ס:

(6) ממורה (ג) ג' צ"ד לה"ן;
(7) ג' ע"ן נ"ג ט"א פי'
כ"ס נ"ג ד"א ח"מ ע"ג;
(8) מ"א מוכ"א, ה' ט"א
שד"מ"ס, ה' פי' חמ"ד

גליון הש"ס

נ"פ תורה רוב בכתב
פי' כ"ד נ"ב ע"ג ח"מ
ג"ה א"ל נ"ב ע"ג ח"מ

תורה אור השלם

(א) א"ק"ב לו ר"פ תורה
כ"ד ד' ו"ג ח"מ;
(ב) ו"ש ע"ג ח"מ

(ג) ו"אמר יי' א"ל משה
ק"ב לך את הדברים
האלה כי על פי
הדברים האלה קרתי
א"תך ק"ר את
ישראל: (שמות לו, כ)

תוספות ישנים

מכת"י
(א) ו"בקי פי' מפני סד
המנ"ח לזמן בית ולא יראה ט'
ע"כ ע"כ יתדו בני ח"ר
שמתגלגלים ללא ע"כ וק'
לדן זה מפני דרכי שלום:

לעני רש"י

א"ר"גור"א.
הש"ע, ח"מ הדעת (ע"ן
ש"י ח"מ ד"ק מ"ג ע"ג ד"ה
מ"חמ"ד ע"כ ע"כ ח"מ).
ו"בקי"ש. פ"ד
מ"חמ"ד ע"כ ע"כ ח"מ
קט"ס ע"כ ע"כ ח"מ
ט"ק ד"ק ג' ע"ג ד"ה
ד"מ"ג:

ליקושי רש"י

כ"ד ד"א"ם ג"ר. ב"ן
כ"א"ת ב"ן ב"ת כ"ב ל"ד.
א"ח"ל. רש"ת ע"כ ח"מ
ע"כ ח"מ. א"ר"ה ע"כ ח"מ
ג"מ ע"כ ח"מ ע"כ ח"מ

אתמוהי קא מתמה. במדרש (שמות רבה ט' ט"א) אמרינן כמו
זר נמשנו שנוכדי כוכבים כמזו א"ת המורה ולא היה
נמשנו הכל ליראל היו עובדי כוכבים הכל כותבין ולהכי קאמר רמנא
אכתוב לו רובי מורה והלא מה שכמזמי להם כמו זר נמשנו שהעמיקו
זרעים וזקונטרס פירש צענין אחר:
שיפורא, לפי מה שפי' צקונט'
שמוקצין צ"ע קשה

ופרשת שתויי יין ופרשת נרות ופרשת פרה
ארומה א"ר אלעזר. תורה רוב בכתב ומיעוט
על פה שנא' א כתוב לו רובי תורתו כמו זר
נחשבו ור' יוחנן אמר רוב על פה ומיעוט
בכתב שנא' ב כי על פי הדברים האלה ואידך
נמי הכתיב קא מתמה אכתוב לו רובי תורתו
הלא כמו זר נחשבו ואידך נמי הכתיב כי על
פי הדברים האלה שהוא משום דתקיפי
למזמוריהו ב דרש רבי יהודה בר נחמני
מתורגמניה דרבי שמעון בן לקיש כתיב ב כתוב
לך את הדברים האלה וכתיב ב כי ע"פ הדברים
האלה הא כיצד דברים שבכתב אי אתה
רשאי לאומרן על פה דברים שבעל פה אי
אתה רשאי לאומרן בכתב רבי רבי ישמעאל
תנא אלה אלה אתה כתוב ואי אתה כתוב
הלכות א"ר יוחנן לא כרת הקב"ה ברית עם
ישראל אלא בשביל דברים שבעל פה
שנאמר ב כי על פי הדברים האלה כרתו אתך
ברית ואת ישראל: מערבין בבית ישן מפני
דרכי שלום: מאי מעמא אידימא משום כבוד
והא ההוא שיפורא דהוה מעיקרא בי רב
יהודה ולבסוף בי רבה ולבסוף בי רב יוסף
ולבסוף בי אב"י ולבסוף בי רבא אלא משום
חשדא: בור שהוה קרוב לאמה וכו': איתמר
בני נהרא רב אמר תתאי שחו מיא ברישא
ושמואל אמר עילאי שחו מיא ברישא
ברמיזל כולי עלמא לא פליגי כי פליגי
במיסכר ואשקויי שמואל אמר עילאי שחו
מיא ברישא דאמרי אנן מקריבין מפי רוב
אמר תתאי שחו מיא ברישא דאמרי נהרא
כפשטיה לזייל תנן בור הקרוב לאמה מתמלא
ראשון מפני דרכי שלום תרגמה שמואל
אליבא דרב באמה המתהלכת ע"פ בורו אי
הכי מיא למימרא מהו דתימא מצי אמרי ליה
סכר מיסכר ואשקי בהינדוא קמ"ל אמר רב
הונא בר תחליפא "השתא דלא איתמר
הלכתא לא כמר ולא כמר ב כל דאליים גבר
רב שימי בר אשי אתא לקמיה דאב"י אמר
ליה לותבן מר בעידנא אמר ליה אית לי
עידנא לדידי ולותבן מר בליליא א"ל אית לי
מיא לאשקויי א"פ א אנא משקינא ליה למר

אלא משום חשדא. א) פירש ר"ת
שלא ילמרו מפני הסכר
שחשדים אותו לגנוב פת של עירוב
אין מניחים אותו שם אבל בשיפורה
ליכא חשדא שידעין שמניחים אלא
רש משום חשדא לתקן לתלמידים:
ברמיזל כולי עלמא דא פליגי
אפילו נהר קטן שמנימין
פוסקין כל הכוזה ללכות דלה כיון
שמנשך הנהר כפסגו:

והשתא דלא איתמר כו'. לית
ליה הא דאמר צ"י י
בכור (בבב"מ דף ט"ו): הלכתא כשמואל
דניני וכרז צלוקרי א"ר הכה
מסתבר טעמא דרב א"ע: דדחקין
מתנימין אליביה:

כבי תרי עבדת זי. והוא סכר
מיון דלמר כל דאליים גבר
יכול להערים עליהם ולא דמי דמה
נפשך מילעי לא שחו ואעילאי ותתאי
הוא דתיק כל דאליים גבר:

לא פיו עשה ושמנא מנכרס דאין
כאן גול אלא מפני דרכי שלום
צעלמא:

סליקין נפשיהו מוכבא. פי' ר"ת
לעילאי אמר שאין יכול
לנחות בהן משום דכל דאליים גבר
וקלת שמעט קן סהר לכן היה מדבר
ומ"מ נראה כפירוש הקונטרס לדברי
חרמך היה מדבר שסתמו את
מסיבם ולא דמי לדבר ושמואל כלל:
מצודות חיות ועופות כו'. ולא
דמי למחוקין מלודות

הגן מן הדג דפרק לו יתפור (ב"ב
דף כ"א): דהתם אומננת צבן מן הדין
הוא שרמיק משס דא"ל קא פסקת
לחיומי אכל כהא דאין אומננת צבן
לא היו גול אלא מפני דרכי שלום:
ליקט

מיא ביממא ולותבן מר בליליא א"ל לחיי אור לעילאי אמר להו תתאי שחו מיא
ברישא אור לתתאי אמר להו עילאי שחו מיא ברישא אודהכי סכר מיסכר
ואשקי כי אתא לקמיה דאב"י אמר ליה כבי תרי עבדת לי ולא מעמניהו אב"י
לפירי דההיא שתא הנהו בני בי חרמך דאזול כרו ברישא דשנוותא ואהדרוה
ושדויה בשיליה נהרא אתו עילאי לקמיה דאב"י אמרו ליה קא מתקיל לנהרין
אמר להו כרו בהדיהו מפי פורתא אמרו ליה קא יבשי פירין אמר להו יצ"ו
סליקו נפשיהו ב מהתם: מצודות חיה ועופות דר"ג יש בהן וכו': באווליא ואוהרי

מר בעידנא. יושביי אדוני ללמוד צעק קצו: ד"ר"י. לגירסא: תתאי שחו ברישא. ואין אהם רשאין ללכותו: רוב ברישא ויבשי פירין. קא מתקיל לנהרין. רבא עיר: שנוותא. שם הנהר: כרו ברישא דשנוותא ואהדרוה בשדויה נהרא. ראו להקין את שדומיהן בני הנהר וכו' מלמעלה לשדומיהן ללך ראש העלוין של הנהר והסיון מקלתן צביו שדומיהן וצביון הסיון הסיון עד שחור ופול לתוך הנהר (כ"ה): קא מתקיל לנהרין. נהר שלנו נתקן מפני שהסיון ואינו נמשך מנהר וצפין המים לךך הנהר המיכר אין מיימו קלין לרוך מפני העקמומיות: כרו בהדיהו מפי פורתא. העמיקו המים אכלסם כראש המסיכה כדי שישטפו המים צמודה: קא יבשי פירין. אס ועמיק יבשו חריצין שלנו כשלנו יתברכו מימי הנהר העמיקו המים והדל הלחותים ולא ינעשו המים לחריצין שיש לנו: פירין. כמו "פירא דכוורי (בבב"מ דף ט"ו): אמר דהו. אב"י לבני חרמך: נפשיהו. וסמנו את מסיבם: אוהרי. רשתות של חוטין שיש להם תוך: אוהרי. של גמי ונקישר"ש בלע"ז:

ופרשת שתויי יין. לפי שמלוחו היום ואלין נאסרו דהא צביחא אהל מועד תלה רחמנא: ופרשת נרות. בהעלותך לפי שבו ציוס התמילו להדליק: ופרשת פרה אדומה. לפי שציוס המחרת נשפחה הפרה להיות נטהרין לפסחיהן וקודם לכן לא יכלו לעשותה דצענין והזה אל נכח פני אהל מועד (במדבר יט) והכי אמרינן צמקת מנילה ירושלמי צמח ציוסן הוסק המשכן ושני לו נשפחה הפרה: רוב בכתב. רוב המורה פליה במדרש שמוכה למידרש בכלל ופרט וגויה שיהו זכר ומדות שהמורה נדרשת בהן: ומיעוטא על פה. שאין רמו ללמוד לה צמורה אלא למשה נאמר על פה: כי על פי וגו'. על שבעל פה נכרת צריח אלמא אהי הואי רוצא: אתמוהי מתמה. ורבי עמרמי היה לי לכמוז להס והלא צומתה שכמזמי להס כמו זר נמשנו: כתיב כתוב דף. אלמא נכמנה: וכתבי ע"פ. אלמא לא נכמנה: דברים. שאמרמי לך נכמז אי אתה רשאי לנותרס ליראל על פה: ודברים שבע"פ אה אי אתה רשאי לכותבן. מתאן פה למד שהלמוד לא יסמן לכמוז אלא מפני שהמורה משתמכת: אידימא משום כבוד. של צעל הבית: והא שופר. של מקיעת ע"ש דמעיקרא היו צי רב יהודה שיהי ראש ישיבה צפומצביתא ולצבוק כשפטור ומלך רבה נמטור צבימו וצמר רבה מלך רב יוסף והדר מלך אב"י והדר מלך רבא ורז עירילא גמון פירש ככתב משוכמו שיפורה שופר של מדכה שהיו נותנין למורו מדכה העלמה לבני הישיבה כמו י"ג שפורות היו צמקדש (שקל"ט ט'): משום חשדא. הואיל והורגל העירוב צמוך אוחו הבית אס צחא לשנות את מקומו הכמקטין לאוחו הבית ולא ילאו שם את העירוב יתשדו את בני החצר שמטלטלין צלח עירוב: בני נהרא. שדות שעל פתח הנהר: במיזא ב"ע דא פליגי. אס אינן סוכרים את הנהר אלא דוליין והוליסם והנהר מושך כפשטו כ"ע לא פליגי שכל הכוזה לדלות ילדה: כי פליגי במימכר ואשקויי. שאין זו כדי לדלות כולן יחד ורועין העלויים לטכורו שלא ירדו המים למטה ולהמשיך הנהר לךך נגרים קטנים עד שיסמו כל שדומיהן ומחמוסין מעכבין עליהם אלא א"כ שקקת אמנו תחילה: הקרוב דאמה. היינו עילאי: באמה המתהלכת ע"פ בורו. שמתמלא מליליו לךך הילוטו שאין לרין לטכור הנהר: סכר מימכר. פי צורך שלא ירדו המים לתוכו שממעט מסיבת הנהר: ואשקי בהנזוא. אויטור"א כפי מה שיעלה לך לדלות מן מסיבת הנהר כמנונו כמו דמהנדזי להדדי צמסיטת מולין (דף מ"ג): כ"ד דא"ים גבר. ולת ליה דלכתמא כשמואל צביו: לוותבן מר בעידנא. יושביי אדוני ללמוד צעק קצו: ד"ר"י. לגירסא: תתאי שחו ברישא. ואין אהם רשאין ללכותו: רוב ברישא ויבשי פירין. קא מתקיל לנהרין. נהר שלנו נתקן מפני שהסיון ואינו נמשך מנהר וצפין המים לךך הנהר המיכר אין מיימו קלין לרוך מפני העקמומיות: כרו בהדיהו מפי פורתא. העמיקו המים אכלסם כדי שישטפו המים צמודה: קא יבשי פירין. אס ועמיק יבשו חריצין שלנו כשלנו יתברכו מימי הנהר העמיקו המים והדל הלחותים ולא ינעשו המים לחריצין שיש לנו: פירין. כמו "פירא דכוורי (בבב"מ דף ט"ו): אמר דהו. אב"י לבני חרמך: נפשיהו. וסמנו את מסיבם: אוהרי. רשתות של חוטין שיש להם תוך: אוהרי. של גמי ונקישר"ש בלע"ז:

כ"ע

כ"ע